

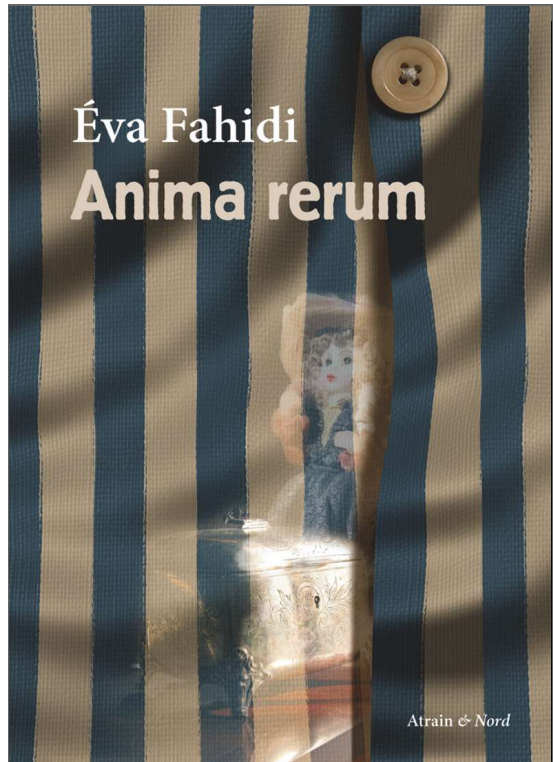
Fahidi, Éva: Anima rerum

*Auschwitzistä selvinneen unkarinjuutalaisen omaelämäkerta
Suomentanut Tuuli Huovila*

Éva Fahidin *Anima rerum* (*Esineet puhuvat*) on perhekronikka. Kirjoittaja kuvaa omaa kaksivaiheista elämäänsä ennen Auschwitzia ja sen jälkeen. Hän taustoittaa tekstiä Itä-Unkarissa eläneen juutalaisperheensä ja entisen Itävalta-Unkarin kaksoismonarkian alueella hajallaan asuneiden sukulaisten-sa vaiheilla. Heidän maailmansa katosi aikoinaan kaasukammioihin, hetkessä toisen maailmansodan jälkipuoliskolla. Näin syntymäkaupunkiinsa 1945 palanneelle kirjoittajalle kaikesta entisestä olivat kertomassa vain naapurien ja ystävien tuomat valokuvat ja esineet.

Mutta Éva Fahidi palasi takaisin. Hän kuuluu selviytyjiin ja nyt hän elää toista elämäänsä Budapestissä. On siis niitä harvoja elossa olevia, jotka vielä puhuvat omasta kokemastaan, ei toisilta kuulemastaan eikä päiväkirjamerkintöjen perusteella. Hän on ottanutkin missiokseen kertoa nuoremmille sukupolville kaikesta tapahtuneesta: hyvästä ja pahasta. Ja nimenomaan, kuinka ihmisen osakseen saama hyvä kantaa ja auttaa selviytymään elämän mittaisesti.

Éva Fahidi on syntynyt Debrecenissä Itä-Unkarissa v. 1925. Perheestä sanotaan unkarilaisittain, että se oli vauras, ylempään keskiluokkaan kuuluva juutalaisperhe. Isä oli räätälin poika Kassasta Slovakiasta, itseoppinut puutavarayrittäjä ja äiti maatilalan omistajan tytär Slovakian Hurbanovosta.

Éva Fahidi

Vanhemmat arvostivat koulutusta ja sen tuomaa yleissivistystä, äiti toteutti Rudolf Steinerin oppeja kasvatuksessa.

Kirjoittajan henkisen selviytymisen perusta oli luotu kotona, kun keväällä 1944 perhe siirrettiin ensin gettoon, kesällä Auschwitziin ja Éva ”valittiin” pakkotyöhön ammustehtaaseen Saksaan. Kirjoittajan fyysisen selviytymisen mahdollisti siirto ammustehtaalle, joka vei kunnan ääri rajoille, mutta se riitti sodan loppuun asti.

Marraskuussa 1945 Éva on palannut Debreceniin ja soittaa kotinsa ovikelloa, oven avaa vieras mies ja käskee pois, koska täällä asuu jo kymmenen perhettä... Naapurissa on yhteisiä tuttavuuksia, jotka näyttävät valokuvia ja esineitä ... Slovakiasta äidin sisar kutsui Évan luokseen nähtyään tämän nimen jostakin luettelosta, siis toinen eloonjäänyt yli viidestäkymmenestä perheenjäsenestä.

Toinen elämä Unkarissa alkoi tyhjästä. Éva Fahidi, amerikkalaisten antaman passin mukaan vanki, aloitteli työntekoa tuoreena ylioppilaana. Mutta neuvostomallinen yhteiskunta määritteli perustaksi siirron ”alempaan yhteiskuntaluokkaan” ja hänestä tuli aputyöläinen rakennustyömaille. Hankkimiensa kielitutkintotodistusten perusteella hän työskenteli vuoden 1956 jälkeen

ulkomaankaupan palveluksessa. 1990-luvulla hän yhteiskuntajärjestelmän muututtua sai luvan tekstiilialan yrityksen perustamiseen.

Éva Fahidi on suostunut kertomaan elämänvaiheistaan vasta 1990-luvulla saksalaisten pyynnöstä ja saksan kielellä. Laajempi, unkarilainen laitos on ilmestynyt vasta 2005. Sen vuoksi tässä teoksessa kirjoittaja ei esittele elämänvaiheitaan kronologisesti, vaan katselee ”*kuin vaeltaja vuorenhuipulta alapuolellaan oleva maisemaa. Kaikki lähellä ja kaukana on yhtä aikaa nähtävissä. Ja koska kaikki on yhtäaikaisesti nähtävillä, ajan kerrostumatkaan eivät ole tarttuneet ihmismieleen perättäiseen aikajärjestykseen. Ne lomittuvat ennemminkin toistensa sisään, ja siten saattaa muistoissa olla samanaikaisesti monilla paikoilla.*”

Éva Fahidin kirja on laaja-alaisesti taustoitettu elämäntarina, joka puhuttelee lukijaa yhtä hyvin yksilön, erilaisten yhteisöjen, politiikan kuin ihmisoi-keuksien näkökulmasta. Tarkkuudeltaan ja laajuudeltaan kirja kävisi joillakin foorumeilla melkein kvalitatiivisesta tutkimuksesta.

Éva Fahidin ilmaisutapa on tehokas. Se perustuu tarkkoihin ja runsaisiin havaintoihin, joiden perusteella hän haluaa ymmärtää todellisuutta. Tästä seuraa kielen sanaston rikkaus, osin virkkeiden laajuus ja tyyllilajien käyttö.

9789523156166 | 150x230 mm | kovakantinen, valokuvia | 247 sivua |

Lisätietoja

Tuuli Huovila, 040 574 7049

Kustantaja Matti Ylipiessa, 045 134 6090

Atrain & Nord Kustannusliike

Meripuistokatu 16

94100 Kemi

atrain@atrainkustannus.fi